

**Provedba =
Prošireni kapacitet =
Bolja javna usluga**

SADRŽAJ:

UVOD	
Provedba =	
Prošireni kapacitet =	
Bolja javna usluga	2
MAKROEKONOMSKI PREGLED	3
REGIONALNI RAZVOJI	
Sjeverozapad	4
Sjeveroistok	5
Jugoistok	6
Centralni	7
FISKALNI SEKTOR	8
POLJOPRIVREDA	9
Veterinarstvo	9
Agencija za fitosanitarna pitanja & ispravnost hrane	10
STATISTIKA	
Moderno prikupljanje statističkih Podataka BiH	10
KOMUNALNI SEKTOR	
Transport	11
Energetika	11
EKONOMSKA TRANZICIJA	
Privatizacija	12
Poslovno okruženje	12
NAJNOVIJE EKONOMSKE INFORMACIJE ZA BiH	14

Ovaj Ekonomski bilten objavljen je u skladu sa ovlaštenjima lorda Paddy Ashdown-a, visokog predstavnika.
Glavni urednik: Patrice Dreiski, zamjenik visokog predstavnika i šef ekonomskog odjela, OHR;
Tehnički urednik: Almira Kulaglič, ekonomsko odjeljenje, OHR;

Za pitanja i objašnjenja molimo kontaktirajte:
economic.newsletter@ohr.int

Provedba = Prošireni kapacitet = Bolja javna usluga

Poljoprivredni proizvođači BiH počeli su protest pred Zajedničkim institucijama Bosne i Hercegovine krajem juna, i pokrenuli demonstracije na graničnim prelazima u zemlji. Poljoprivredni proizvođači su ljuti jer organi vlasti BiH nisu donijeli koordiniranu politiku poljoprivrede, koja bi poljoprivrednom sektoru BiH dala tehničku i finansijsku podršku, a koju uživaju poljoprivredni proizvođači u ostalim zemljama Evrope.

Demonstracije poljoprivrednika ukazuju na direktnu vezu između provedbe reformi, koje bi rezultirale širenjem institucionalnih kapaciteta – čime bi moglo doći do poboljšanja javnih usluga.

Poljoprivrednici žele Ministarstvo poljoprivrede BiH (nešto što preporučuje i Evropska komisija). Čak i prije nego što ovo ministarstvo bude uspostavljeno, postoje praktični koraci koje organi vlasti mogu poduzeti (i to brzo) kako bi ojačali tržišne mogućnosti poljoprivrednih proizvođača BiH. Zakon kojim se osniva Agencija za fitosanitarna pitanja BiH donesen je prije oko dvije godine, ali se do kraja ljeta ne očekuje da će ova agencija dobiti svoje prostorije. Kada Agencija za fitosanitarna pitanja u potpunosti profunkcioniše, pridružujući se Državnom uredu za veterinarstvo koje nakon dugog odlaganja napokon funkcioniše, poljoprivrednici BiH imaće pristup modernom režimu certifikacije koji omogućuje prehrambenim proizvodima iz zemlje da efikasno konkurišu uvoznim proizvodima.

Provedba reformi proširuje kapacitete organa vlasti u ponudi boljih javnih usluga. Ovo se odnosi na sve.

Kada Zakon o konkurenciji bude donesen, Vijeće za konkurenciju može efikasno zabranjivati sve što je nekonkurentno. Kad zakon o zaštiti potrošača bude donesen Ombudsman može početi djelovati kao moćan zagovornik ispravnosti proizvoda. Kada Zakon o uspostavljanju nadzora tržišta bude donesen, agencija može početi obezbjeđivati da se, na primjer, mala djeca ne mogu igrati igračkama napravljenim od otrovnih hemikalija. Kada direktor Agencije za standardizaciju BiH bude postavljen, agencija će biti u boljoj prilici da pomogne preduzećima BiH da primjenjuju evropske standarde, koji se odnose na ispravnost i kvalitet. Kada agencija za statistiku BiH bude imala odgovarajuće kapacitete, može početi davati kredibilne i ažurirane statističke podatke, koji privlače ulaganja i pomažu pri otvaranju novih radnih mjesta.

Ovo ni u kom slučaju nije sveobuhvatan spisak. Većina Biltena za ovaj kvartal govori o provedbi reformi za koje je u mnogim slučajevima trebalo godina da uđu u zakonska akta.

Jasna je sljedeće poruka: samo donošenje zakona ne donosi ništa ovoj zemlji, ili njezinom narodu.

Zakone treba provoditi.

Kako možemo znati da je provedba zadovoljavajuća?

Lako – do nje dolazi onda kada građani počinju da uživaju rezultate koje provedba odnosi.

Ambasador Lawrence Butler, potpis.
Prvi zamjenik Visokog predstavnika

MAKROEKONOMSKI PREGLED

U ovom članku u biltenu iz prethodnog tromjesječja naglašena je činjenica da prije nego ijedna odredba sadržana u 31 poglavlju *Acquis Communautaire*, može biti smatrana ispunjenom, značajan napredak u njihovoj provedbi treba da bude postignut.

Potreba da se povedu mjere je jednako praktična kao i politička. Mnoge institucije koje se moraju uspostaviti kao dio procesa provedbe, povećaće efikasnost datoga sektora ili datih sektora privrede i poboljšati nivo usluga tih sektora.

Dobri primjeri ovoga su i sektori javnih uslužnih djelatnosti kao i sektor finansijskih usluga. Postojanje efektivnog regulatora najznačajniji je preduslov za održanje performanse, naročito u smislu privlačenja ulaganja i povećanja efikasnosti. U BiH većina nedavno donesenih zakona utvrđuje uspostavljanje regulatornih tijela. Jasno je da cilj uspostavljanja tih tijela nije jednostavno usklađivanje sa *Acquis*, već činjenice što od toga ima značajne ekonomske koristi *per se*.

Većina evropskih zemalja prošla je značajnu reorganizaciju sektora javnih uslužnih djelatnosti u posljednjih petnaestak godina. Do te reorganizacije došlo je u sred (još uvijek) postojeće zabrinutosti o potrebi ravnoteže između zahtjeva i interesa komercijalnih i privatnih potrošača i ulagača. Još otkako je postalo moguće razdvojiti (tehnološki i komercijalno) infrastrukturu od pružanja usluga, regulacija je postala suštinskom u nesmetanom funkcionisanju javnih uslužnih djelatnosti. Iako svaki podsegment ovoga sektora ima vlastite regulatorne potrebe, postalo je jasno da sektori sa relativno niskim preprekama za ulazak, višom stopom tehnološkog napretka i većim rastom potražnje zahtijevaju različite vrste regulatora od onih koji se ne odlikuju ovim karakteristikama, tj. sektor mobilne telefonije i vode.

Ovi regulatori igraju precizno izbalansiranu ulogu utoliko što moraju regulisati cijene i pristup infrastrukturi kao i podsticati konkurenciju. U BiH regulator sa najdužim pedigreeom je Regulatorna agencija za komunikacije- nadležna za regulisanje svih vidova komunikacije, uključujući telekomunikacije. Ostale regulatorne agencije se planiraju za energetske i sektor željeznice. Međutim, da bi privreda počela osjećati korist od reformi u bilo kom od ovih sektora regulatorna funkcija mora biti efektivna. Da bi regulatori bili efektivni, zakoni koji utvrđuju njihov mandate i ulogu moraju biti dosljedni. Isto tako, regulatorni okvir i način donošenja odluka unutar regulatora mora biti oslobođen iznenadnih promjena, dok same agencije moraju biti u dovoljnoj mjeri opremljene za obavljanje datih zadataka. Ne može doći do efektivne regulacije ukoliko se regulatorne odluke mogu ukinuti uredbom, ako su odredbe neadekvatno definisane odnosno objavljene, ili se često mijenjaju. Nažalost u BiH postoji istorija takve prakse a privatizacija preduzeća u državnom vlasništvu nudi baš takve primjere.

Jasno je da refoma javnih uslužnih djelatnosti u BiH neće donijeti konkretne koristi ukoliko regulatorna funkcija bude sklona sistemskim problemima koji se ponekad čine endemskim u drugim dijelovima javne uprave.

Među konkretnim korisnim stranama efektivne regulacije su niže cijene, veća konkurencija i bolje usluge. Efektivna regulacija smanjuje prepreke za ulazak na tržište i osigurava korištenje mreža na nedeskriminatoran način. To, opet, podstiče ulaganja, otvara nova radna mjesta i poboljšava usluge. U BiH, sektor telekomunikacija je na ovom putu najdalje stigao.

U sektoru finansijskih usluga, regulatorna funkcija je još značajnija. Skorašnji relativan uspjeh sektora bankarstva u BiH jasno treba da bude uređen preko efektivnog regulatora. U stvari, neki od očiti skandala u bankarstvu u bliskoj prošlosti mogli su biti izbjegnuti, da je u sektoru postojala efektivna regulacija. Trenutno, dva entitetska zakona i entitetske regulatorne

agencije treba da se nose sa sektorom koji se brzo širi, i koji je već nadrastao entitetske granice.

Dok je potreba za koherentnom regulacijom bankarstva u BiH jasna, potreba za efektivnom regulacijom u drugim finansijskim sektorima, naročito osiguranju, još je veća. Doista, sektor osiguranja već je poslovično postao crna ovca u sektoru finansijskih usluga u BiH. Nizak nivo transparentnosti i minimum nadzora, doveli su do usitnjenja sektora, kome nedostaje dubina da bi ispoštovao redovna potraživanja vlasnika polisa te kao takav nije u stanju da djeluje kao motorna snaga rasta drugih branši.

Bolja regulacija i u bankarstvu i u sektoru osiguranja smanjila bi latentnu neefikasnost na usitnjenom tržištu finansijskih usluga u BiH. Tendencija ka atomizaciji već je smanjila dubinu i likvidnost ovih tržišta, što je, opet, povećalo cijenu kapitala, a to je za posledicu imalo uticaja na ulaganja, pokretanje poslovanja i otvaranje radnih mjesta.

Jedan odgovor na ovaj problem može biti osnivanje jedinstvenog regulatora za sve finansijske usluge. Ovaj koncept, prvi put lansiran u Velikoj Britaniji 1997 godine brzo je našao plodno tlo u mnogim evropskim zemljama. Tako, na primjer, Slovačka ima jednog regulatora za finansijske usluge od 2002 godine. Ideja koja leži u osnovi finansijske regulacije je sprečavanje kolapsa finansijskih institucija, ili barem ograničenje nivoa štete koje mogu njime biti prouzrokovane. Istovremeno, regulatori postoje da bi spriječili korisnike u lošoj praksi i malverzacijama.

Ideja iza ovoga koncepta jedinstvenog regulatora je - jedan regulator bio bi efektivniji od dva ili tri regulatora koji se bave različitim davaocima usluga, primjerice bankama i osiguravajućim društvima. Osim toga, manje privrede sa manje razvijenim finansijskim uslugama ustanovile su da je ovaj način mnogo efikasniji. U BiH ovo je pitanje vezano i za jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora.

Onda je jasno da je razlog za postojanje efektivnih i nezavisnih regulatora u finansijskim uslugama jak. Sa ekonomskog stanovišta takve

institucije bi podsticale konkurenciju i održavale izbalansiran teren za sve učesnike, a štatile korisnike od eksploatacije moćnih davaoca usluga. U BiH, gdje je politički uticaj u privredi još uvijek značajan, potreba za regulacijom i/ili prestrukturisanim industrijskim granama je velika. Isto tako pošto sama po sebi predstavlja dio reformi vezanih za *Acquis*, regulacija različitih sektora u BiH predstavlja provedbu pred-uslova za pridruživanje ove zemlje EU i, što je ključno, njezinu sposobnost da konkuriše u zajedničkom tržištu kada postane članicom EU.

REGIONALNI RAZVOJ

Sjeverozapad

Pošto su strategije gospodarskog razvoja izrađene i javno prezentirane, nekoliko je donatora izrazilo interes za aktivnosti vezane za privredni razvoj na sjeverozapadu BiH:

U toku prve polovine 2005 godine, Regionalna agencija za razvoj sjeverozapada bila je domaćin delegaciji Češke Republike kao i misiji danske vlade. U junu, danska delegacija obavila je svoju treću posjetu regiji sjeverozapad, da bi privela kraju svoj razvojni program pomoći (LEDIB: Lokalni ekonomski razvoj na Balkanu – BiH i Srbija). Program treba biti proveden u naredne tri godine a obezbijedit će se € 10 miliona za regiju sjeverozapad. Programima je obuhvaćeno poslovno okruženje, socijalna odgovornost poduzeća, mogućnosti kreditiranja, usluge vezane za razvoj poslovanja, istraživanje i praćenje, dok sektori u kojima se predlaže intervencija uključuju proizvodnju hrane i poljoprivredu, građevinarstvo, obradu drveta, informacione i komunikacione tehnologije.

Delegacija EK primila je ukupno 103 podneska iz svih pet ekonomskih regija za projekte iz oblasti malih i srednjih poduzeća te turizma, nakon objave poziva EU RED-a za podnošenje prijedloga u februaru 2005 godine. Trenutno se u regiji sjeverozapad, četiri projekta finansiraju iz ovoga fonda. Očekuje se da delegacija krajem ove godine objavi novi poziv.

Projekat UNDP-a- SUTRA II (Održivi povratak, koji se provodi u 12 općina (od kojih je osam iz regije sjeverozapad), predstavlja tranziciju procesa planiranja i međunarodnog praćenja vezanog za obnovu na procese lokalnog razvoja i planiranja. Uključuje obnovu 40 povratničkih kuća, rekonstrukciju infrastrukture, održivi povratak i izgradnju domaćih kapaciteta. U sklopu ovoga projekta Regionalna agencija za razvoj sjeverozapada koordinira rad predstavnika komercijalnog sektora, te nevladinih organizacija i domaćih aktera.

Regionalni centar OSCE-a u Banjaluci, u saradnji sa Regionalnom agencijom za razvoj sjeverozapada organizovao je konferenciju o poduzetništvu i upošljavanju 16 lipnja 2005 godine. Konferencija je organizirana sa namjerom generiranja ideja za uključivanje mladih u lokalni privredni razvoj te stvaranja mogućnosti za upošljavanje mladih i razvoj poduzetništva.

U okviru Projekta EU o javnim nabavkama, organizirane su dvije prezentacije vezane za novi Zakon o javnim nabavkama za predstavnike poslovne zajednice i lokalnih organa vlasti. Međutim, puna provedba ovoga zakona ovisi o uspostavljanju Agencije za javne nabavke i tijela za kontrolu javnih nabavki, u čemu Vijeće ministara već mjesecima kasni.

Sjeveroistok

Nedostatak sistematskog ekonomskog pristupa kao i neadekvatno uključivanje organa vlasti imali su u regiji sjeveroistok negativan uticaj na sektore koji obećavaju, i osujetili razvoj postojećeg potencijala.

Nedostatak zamaha i odgovornosti naročito su bili vidljivi na polju privatizacije i prestrukturiranja preduzeća u državnom vlasništvu. Veliki dugovi preduzeća odvratili su potencijalne ulagače. Nadalje, organi vlasti i dalje nisu voljni da pokrenu stečajne postupke pomoću kojih bi preduzeća mogla biti restrukturirana, a održivi dijelovi revitalizovani.

Sektori rudarstva i energetike – ključni sektori u privredi sjeveroistoka – ipak bilježe poboljšanja u

proizvodnji. Godišnja proizvodnja uglja je porasla, što je dovelo i do rasta isporuka termoelektranama. Tuzlanska termoelektrana izrazila je namjeru da poveća proizvodne kapacitete ili modernizacijom postojećeg generatorskog bloka ili izgradnjom novoga, u zavisnosti šta se pokaže isplativijim. BiH, uopšte gledano, posjeduje ogroman enregetski proizvodni potencijal. Međutim, prepreke u revitalizaciji i poboljšanjima potrebnim u ovom sektoru da bi se snabdijevanje nosilo sa rastućom potražnjom, onemogućile su sistematsko planiranje. Problemi uključuju nagomilane dugove u rudarstvu i nepostojanje stvarne strategije vlade u energetskom i sektoru rudarstva.

20 juna 2005 godine Rudnik uglja Banovići zvanično je postao članom EUROCOAL-a, Udruženja rudarske industrije u EU. Članstvo će im omogućiti pristup najnovijim tehnologijama u rudarstvu.

Šumarstvo predstavlja jedan od od najznačajnijih – zasigurno najprisutniji – prirodni resurs. Drvna industrija u regiji sjeveroistok je uglavnom koncentrisana na prve faze prerade (tj. poluproizvode). Vrijednost se dodaje tek poslije kada ovi proizvodi budu izvezeni na druga tržišta. Ilegalna sječa i obrada predstavljaju najznačajnije probleme u ovom sektoru.

Dvije su stvari neophodne: reorganizacija upravljanja šumama i temeljita provedba reformi koje su već donesene a odnose se na upravljanje preduzećima, tako da preduzeća u sektoru šumarstva počnu efikasnije, transparentnije i produktivnije da rade.

Neki pozitivni rezultati već su postignuti u sektoru poljoprivrede. Ukupna proizvodnja značajno je porasla u posljednje dvije godine.

Na primjer, proizvodnja u Swedish Bos Agro Food Refrigeration Facility - pogonu za duboko hlađenje poljoprivrednih proizvoda u Srebrenici treba da se proširi sa 500 tona na 1000 tona. Ova je firma je u potpunosti orijentisana prema izvozu i uglavnom se bazira na malinama. Investicija od 600,000 KM za proširenje proizvodnje ove firme potvrđuje komercijalni

potencijal za proizvodnju hrane, ne samo u Srebrenici već i u regiji sjeveroistok kao cjelini.

Prisustvo LWF i USAID LAMP, te rezultati njihovih napora da se pokrene poljoprivredna proizvodnja, bili su značajni. Međutim, odsustvo koordinirane politike poljoprivrede u BiH onemogućava potpuno iskorištenje ogromnog potencijala ovoga sektora.

Poboljšan sistem kontrole kvaliteta za domaće i uvozne proizvode te uvođenje certifikacije u skladu sa EU standardima značajno bi povećalo konkurentnost poljoprivrednih proizvoda proizvedenih u BiH.

Jugoistok

U maju, Federalna agencija za privatizaciju i Agencija za privatizaciju hercegovačko neretvanskog kantona najavile su prodaju državnih dionica u dvije firme iz hercegovačkog regiona.

- Nakon neuspjelog pokušaja privatizacija Fabrike duhana u Mostaru putem međunarodnog tendera 2001 godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine odlučila je da proda 67% državnog udjela putem direktne pogodbe sa kupcem. Vrijednost državnog kapitala procjenjuje se na 17.6 miliona KM. Firma trenutno ima 149 uposlenih, a radi sa samo 20 posto kapaciteta.
- Oko 10 miliona KM (što predstavlja 67 posto) koliko vrijedi državni udjel u kapitalu u MI "SOKO" Fabrici za proizvodnju opreme, trebalo bi biti privatizovano putem tendera koji će objaviti Agencija za privatizaciju hercegovačko neretvanskog kantona. Firma ima 65 uposlenika i proizvodi opremu za distributivne centre, skladišta, benzinske stanice i specijalizovane prodavnice kao i opremu za škole i dječje vrtiće te metalni namještaj za kancelarije.

Firme Elmaco i Dalekovod iz Mostara organizovale su simpozij "Energija vjetra –

energija budućnosti" 4 juna. Simpozij je okupio strane i domaće stručnjake predstavnike energetske firme, inženjerskih fakulteta te predstavnike kantonalnih i državnih ministarstava sa ciljem prezentacije rezultata do sada provedenih studija o korištenju snage vjetra u proizvodnji električne energije. Dat je niz preporuka, među kojima je i poziv da se donesu zakoni koji bi uređivali ovu branšu, a izražena je i podrška uspostavljanju tehnološkog parka u Mostaru, što je i usvojeno u zaključcima sastanka. Najavljeni su prvi konkretni rezultati dugoročne studije koja je izrađena na Univerzitetu Džemal Bijedić u saradnji sa grupom austrijskih firmi. Studija preporučuje da prve dvije vjetrenjače (od preko 30) treba postaviti u području Podveležja, krajem ove godine. Čitav projekat je vrijedan € 60 miliona i njegova provedba bi trebalo da omogući snabdijevanje 39,000 domaćinstava električnom energijom. Očekuje se i da će i Elektroprivreda HZHB izvesti slične projekte uz podršku španske vlade koja je donirala opremu za provedbu potrebnih studija.

Poslovno uslužni centar Mostar registrovao je novog ulagača, ZINKTECHNIK, iz Švedske, koji će investirati oko € 1milion u firmu za obradu metala. Zgrada se trenutno renovira da bi primila mašine u jesen 2005 godine. Za početak, firma će otvoriti 15 novih radnih mjesta. Ovaj će broj porasti do ukupno 25 mjesta u toku iduće godine ukoliko investicija ostvari profit. Ovaj centar je ostvario kontakte i sa regijama Bari i Puglia u Italiji, pokrenuvši tako projekte iz oblasti turizma, obrazovanja iz područja poljoprivrede i kamenoloma. Već su dvije regije pozvale Mostar da izvrši prezentaciju na Fiera de Levante, najvećem sajmu na jugu Italije, u jesen ove godine.

U junu, Roing, privatna firma iz Ljubuškog, čije su glavne djelatnosti proizvodnja, obrada i pakovanje dodataka jelima, začina te ljekovitog i aromatičnog bilja, otvorila je moderan pogon za dehidraciju kapaciteta od 500 do 1000 kg/h, u Hotanju, Opština Čapljina. Projekat je izveden u saradnji sa holandskom firmom, Dika/Hak & Partners, u sklopu Holandskog programa za saradnju u Srednjoj i Istočnoj Evropi. U okviru projekta Roingu je pružena pomoć oko izrade poslovnog i marketinškog plana i uspostavljanja

integrisanog lanca koji će se baviti ekološko-ljekovitim biljem i povrćem od polja do tržišta. Firma trenutno ima 50 sklopljenih individualnih ugovora, a radi se o proizvodnji 60 tona proizvoda. Ukupna investicija u firmu do sada iznosi € 850,000.00. Holandski partner je korištenje zemljišta istakao kao jednu od glavnih poteškoća s kojima se susreću u toku provedbe projekta. Firma sada ima oko 70 ha zemlje na raspolaganju, ali bi željela da obrađuje mnogo više.

Zahvaljujući klimi i geografskom položaju, hercegovačka regija uvijek se smatrala pogodnom za razvoj ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje, koja može otvoriti nova radna mjesta uz relativno mala ulaganja. Mnoge međunarodne organizacije pomogle su razvoj ovoga sektora. Tako je, u posljednjih pet godina, norveška vlada podržala poljoprivredne zadruge Dubrave, iz Prenja u Opštini Stolac, u izvozu krompira na norveško tržište. Količine ugovorene za ovu godinu iznose 420 tona. Još jedan poljoprivredni projekat podržan je u Čitluku, Norveška fondacija, Jaren Produktutivikling, donirala je KM 472,000 poljoprivrednoj zadruzi, Agroplod, da bi pokrenula pogon za proizvodnju soka od grožđa, dok je još KM 30,000 donirano kao finansijska podrška Agroplođu.

Dva ugovora o koncesiji, jedan za rudnik boksita, a drugi za eksploataciju pitke vode, potpisalo je u junu u istočnom dijelu Republike Srpske, potpisalo je Ministarstvo privrede, energetike i razvoja RS. Firma Starsped d.o.o. iz Gacka planira da uloži KM 400,000 u eksploataciju rudnika boksita u opštinama Berkovići, Ljubinje, Nevesinje i Trebinje i obradi 60,000 tona boksita godišnje, što će kasnije biti korišteno za potrebe fabrike glinice Birač, u Zvorniku. Ugovor je potpisan na period od 25 godina, a očekuje se da će kao rezultat otvoriti 69 radnih mjesta. Ugovor o koncesiji na 30 godina za eksploataciju pitke vode sa izvora rijeke Bregave potpisan je sa firmom Bakus d.o.o. iz Berkovića. U projekat će biti uloženo 6.25 miliona KM a biće otvoreno 25 novih radnih mjesta.

U aprilu, Mostar je po osmi put u Slobodnoj zoni bio domaćin Međunarodnog sajma trgovine. Ove godine, zemlja partner bila je Republika Kina,

predstavljena sa preko 40 firmi. Osim opšteg Sajma trgovine, postojale su i dva specijalizovana segmenta – sajam vina, predstavljajući opremu za uzgoj vinove loze, organizovan tri godine za redom, te sajam knjiga, organizovan ove godine po prvi put. Oko 550 firmi iz 29 zemalja, predstavljajući razne industrije (drvnu, hemijsku, metalnu, turizam, kozmetiku, prehrambenu, telekomunikacije, informacionu tehnologiju, građevinu, grafičku, automobilsku) učestvovala su na ovom sajmu. U toku sajma, organizovane su prezentacije, okrugli stolovi i seminari. Na jednom od njih istaknute su proizvodne i privredne mogućnosti Hercegovačko-neretvanskog kantona, a organizovanog za firme i predstavnike regije Emilia Romagna u Italiji.

Mostar je bio domaćin još jednog sajma, koji je počeo poprimati obilježja međunarodnog događaja. Treći sajam privrede, poljoprivrede, hrane i turizma, nazvan Dani trešanja 2005, organizovan je uz podršku vlada FBiH HNK te Grada Mostara. Ove godine, sajam je održan pod motom "agro turizam u eko selu". Među učesnicima bilo je oko 80 izlagača organske hrane, voća i povrća, te namještaja od drveta. Turističke ponude i proizvodi iz Hrvatske, Italije te Mađarske su takođe bili prezentirani. Jedan broj tema koje se odnose na poljoprivredu, turizam i privredni razvoj raspravljan je na okruglom stolu koga je organizovao Institut za poljoprivredu iz Sarajeva i mostarski Fakultet za agro-mediterranske studije.

Centralna regija

Projekti za kojima se radi pod pokroviteljstvom REZ-a uključuju inicijativu za podsticanje samozapošljavanja u poljoprivredi kroz tehničku pomoć i umrežavanje tržišta. Sa težištem na regiju Središnje Bosne i Hercegovine, ovaj se projekat provodi u opštinama Žepče, Zavidovići, Maglaj i Doboj Jug.

Cilj ovog 15-mjesečnog projekta je podrška uslovima održivog ekonomskog rasta, podsticanje samozapošljavanja, te jačanje i izgradnja kapaciteta partnerskih poljoprivrednih udruženja.

Ciljana grupa učesnika uključuje najmanje 100 domaćih/porodičnih povratnika izabranih u okviru postojećih udruženja poljoprivrednih proizvođača.

Svi su uspješno prošli obuku iz agrobiznisa.

50 najuspješnijih dobilo je staklenike sa sistemom za snabdijevanje vodom i sadnice.

Među njima su i 24 žene (48 posto), i 17 radnika (34 posto): ispod 35 godina starosti.

Staklenici su predati i postavljeni u martu i aprilu.

Prvi proizvodni krug (proizvodnja paradajza i paprike) sada je u toku.

REZ podstiče i uvođenje informacionih tehnologija u javnoj upravi, uključujući i opštinske registre, putem projekta kojima će opštinske odjeljenja dobiti modernu informatičku opremu, odgovarajuće kompjuterske programe i mrežnu konekciju. Projektom se predviđa ustanovljavanje usluga po sistemu sve na jednom mjestu, pomoću koga će građani imati pristup cjelokupnom opštinskom sistemu obrade i izdavanja zvaničnih zahtjeva na jednome mjestu. Osim poboljšanja direktnih usluga za stanovnike opština ovo će najvjerojatnije imati pozitivan uticaj na opštinsko poslovno okruženje.

Drugi projekat uključuje uspostavljanje tima za lokalni privredni razvoj u čijem će središtu rada biti razvoj malih i srednjih preduzeća i lokalnog poljoprivrednog potencijala. Ti timovi koji će biti uspostavljeni u okviru opštinskih uprava sastojće se od pet članova – opštinskih zvaničnika i predstavnika poslovne zajednice, poljoprivrednika i mladih. Konsultativne usluge biće omogućene, a podrška registraciji novih firmi obezbijedena. Timovi će organizovati obuke, zajedničko učešće na sajmovima, te saradnju na regionalnom i državnom nivou, a podsticati i rad lokalnih preduzeća kao i marketing zajednice kao mjesta atraktivnog za ulaganje.

REZ se angažovao i oko uspostavljanja baze podataka o poljoprivrednim resursima, koja će omogućiti pristup spisku lokalnih resursa, a naročito zemljišta.

FISKALNI SEKTOR

BiH radi na dovođenju fiskalnih pitanja u red

14 maja premijeri i ministri finansija osnovali su Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine. Fiskalno vijeće ima mandat da priprema projekcije prihoda u cijeloj zemlji, utvrđuje konsolidovani cilj javnog budžeta, odlučuje koliko će sredstava biti raspoređeno između države, entiteta i distrikta, i ustanovljava ograničenja javne potrošnje svakoga od njih. To predstavlja još jedan značajan korak naprijed za Bosnu i Hercegovinu u pravcu normalne zemlje koja vrši kordinaciju svoje fiskalne politike i obezbjeđuje da se ona zasniva na zdravoj ekonomskoj osnovi.

Ciljevi budžeta za 2006 godinu te projekcije za 2007 i 2008 godinu trebalo bi da budu dogovoreni prije ljetnih godišnjih odmora. Budžetski parametri će sačinjavati okvir u sklopu koga će kabineti izrađivati detaljne budžetske prijedloge za parlamentarnu raspravu, kasnije u toku ove godine.

Misija međunarodnog monetarnog fonda pomoći će Fiskalnom vijeću u njihovom zadatku u toku mjeseca jula. Misija MMF-a i organi vlasti BiH će nastaviti i pregovore vezane za Stand-By aranžman i raspravljati o načinima jačanja pravnog osnova Fiskalnog vijeća, da bi se ono moglo integrisati u širi zakonodavni budžetski okvir.

Ključni izazov za Fiskalno vijeće jeste stvaranje prostora u konsolidovaniom budžetu za troškove institucija na državnom nivou potrebnih za garanciju bezbjednosti BiH i integracije u EU. Da bi se pomoglo ispunjenju ovoga izazova Fiskalno vijeće prestrukturisalo je i obnovilo mandat radne grupe za fiskalnu održivost, foruma koji se sastoji od finansijskih stručnjaka BiH koje su postavili ministri finansija, ili koji dolaze iz državne službe i akademskih krugova. Stručnjaci Radne grupe za fiskalnu održivost predvođene pomoćnicima ministara za finansije i radeći u partnerstvu sa OHR-om, nastavili su sa formalnim sastancima 14 juna.

Radna grupa privodi kraju Nacrta državnog zakona o platama koji će objediniti naknade za sve uposlene u institucijama na državnom nivou u jedinstven sistem, utirući tako put za obuhvatniju reformu javne uprave u budućnosti. Novo zakonodavstvo će utvrditi mehanizam za usklađivanje plata na državnom nivou sa naknadama koje preovlađuju u entitetima i privatnom sektoru. To će otvoriti prostor u državnom budžetu za potpuno popunjavanje postojećih institucija potrebnim osobljem.

Naredna faza Radne grupe za fiskalnu održivost jest da oslobodi resurse za dalju izgradnju države ispitivanjem načina za smanjenje troškova i povećanje efikasnosti kantonalnih i opštinskih nivoa vlasti. Radna grupa za fiskalnu održivost razmatra da li opštinske reforme poput provedbe trezorskog sistema računa i postizanje odgovarajućeg nivoa popunjenosti osobljem treba da posluže kao osnove za povećano zagarantovano finansiranje za opštine sa jedinstvenog trezorskog računa na koji pritiču prihodi od carina i novog PDV-a. Stručnjaci Radne grupe za fiskalnu održivost će raditi sa stručnjacima iz međunarodne zajednice kako ovo nastojanje bude uznapređovalo.

Sve preporuke Radne grupe za fiskalnu održivost su za razmatranje Fiskalnog savjeta, tijela koje je sada nadležno da obezbijedi da poreski obveznici BiH dobiju javne usluge za koje plaćaju i mogu platiti javne usluge koje dobivaju.

POLJOPRIVREDA

U posljednjem kvartalu nije bilo napretka u pravcu uspostavljanja koherentne politike poljoprivrede i prestrukturisanja poljoprivrednog sektora u skladu sa preporukama iz Funkcionalnog pregleda EU. Poljoprivredni proizvođači i oni iz agrobiznisa dosljedno su urgirali kod organa vlasti da poduzmu konkretne korake i reformišu upravu poljoprivrede BiH. Nažalost, organi vlasti to nisu uspjeli uraditi.

Reorganizacija uprave poljoprivredom je pitanje o kome poljoprivrednici iz oba entiteta imaju isti

stav. Spoljnotrgovinski deficit je ogroman kada su u pitanju prehrambeni proizvodi, dok gotovo dvije trećine građana živi u untrašnjosti zemlje i životno, direktno ili indirektno, ovise o poljoprivredi. Jasno je da poljoprivrednici i preduzeća u prehrambenoj industriji doživljavaju zajedničke probleme djelimično zbog toga što trenutna organizacija uprave poljoprivredom ne odražava potrebe poljoprivrednika niti potrebe poljoprivrede BiH kao cjeline.

Da bi omogućio rješavanje ovoga problema OHR je predložio osnivanje radne grupe koja bi bila nadležna za provedbu preporuka EU. Do sada, te preporuke nisu bile predmetom ozbiljnih razmatranja organa vlasti. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH pozvalo je entitete da postave predstavnike u tu radnu grupu, ali do sada je Vlada RS to odbijala da učini.

Ako BiH ne reformiše sektor poljoprivrede prije otpočinjanja pregovora Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju sa EU postoji realna opasnost da neće uspjeti ispuniti uslove pridruživanja. Trenutna organizacija sektora poljoprivrede će najvjerojatnije i predstavljati prepreku mogućnosti BiH da apsorbuje i iskoristi sredstva EU za pred-pridruživanje.

Stoga je potrebno da se sada izvrši prestrukturisanje ovoga sektora. Iskustva novopridruženih zemalja pokazuje da su imali koristi od članstva u EU, naročito u sektoru poljoprivrede. Iz toga razloga nove zemlje članice provodile su preporuke EU prije članstva.

Reforma sektora poljoprivrede pomogla bi BiH da počne imati koristi od ugovora o slobodnoj trgovini i ojača trgovinske odnose sa zemljama partnerima.

Veterinarstvo

U saradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i Direkcijom za evropske integracije BiH Državni ured za veterinarstvo podnio je izvještaj o napretku, Uredu za hranu i veterinarstvo u Briselu, dajući pregled rada Državnog ureda za veterinarstvo u periodu od 2003 do 2005 godine. Izvještaj uključuje

informacije o provedbi preporuka EU iz Studije provodljivosti (utvrđivanje koherentne politike poljoprivrede) kao i poziv Odjeljanju za veterinarsku inspekciju Ureda za hranu i veterinarstvo EU da obave posjet BiH.

Prema preliminarnim informacijama izvještaj je dobro primljen i Ured za hranu i veterinarstvo odlučio je da pošalje tim inspektora čiji bi zadatak bio da izvrše procjenu rada Ureda za veterinarstvo i inspeksijski pregled nekoliko firmi iz sektora akvakulture u namjeri da odobre izvoz ribe u EU. Posjeta inspektora trebalo bi da bude u augustu 2005 godine i biće prva prilika za obezbjeđivanje stručne procjene provedbe uslova EU u sektoru veterinarstva. Za vrijeme posjete veterinarskih inspektora Ured za veterinarstvo će procjeniti praktičnu primjenu primarnog i sekundarnog zakonodavstva i pouzdanost sistema veterinarstva u BiH. Ova posjeta inspektora biće prva od 2000 godine a predstavljaće i priliku za utvrđivanje strateških slabosti u sistemu veterinarstva BiH.

Agencije za fitosanitarna pitanja i ispravnost hrane

U novembru 2005 godine biće tačno godina dana otkako je Vijeće ministara dobilo listu kandidata za rukovodna mjesta u Agenciji za fitosanitarna pitanja BiH. Zbog nedostatka političkog vodstva i odlučnosti, ni jedan kandidat nije postavljen. Poslovni subjekti i građani plaćaju cijenu za ovu neefikasnost organa vlasti BiH. Kao rezultat očiglednog političkog zastoja, teško je naći kvalifikovane kandidate koji bi konkurisali za ove poslove.

Situacija u Agenciji za ispravnost hrane je slična. U ovom slučaju upražnjena radna mjesta nisu ni objavljena. Vijeće ministara pokušalo je da postavi vršioca dužnosti direktora i uspostavi operativna tijela kao što to nalaže okvirni Zakon o ispravnosti hrane, ali ta inicijativa je povučena sa dnevnog reda Vijeća ministara iz nepoznatih razloga.

STATISTIKA

Moderno prikupljanje statističkih podataka BiH

Usvajanje Akcionog plana BiH za provedbu prioritarnih aktivnosti u statistici tokom 2005 godine, predstavlja značajan korak naprijed u uspostavljanju pouzdanog i kordiniranog sistema za proizvodnju statistike za cijelu BiH. Do sada, sve planirane statističke aktivnosti u skladu sa Akcionim planom postignute su. U prošlosti, zbog nedostatka saradnje ili zbog nekorištenja prihvaćenih međunarodnih metodologija, sistem za izradu statistike nije funkcionisao.

Nedavni događaji pomogli su stvaranju situacije pomoću koje je statistički sistem BiH počeo da obezbjeđuje kvalitetne statističke proizvode, kako za domaće tako i za strane korisnike.

Aktivnosti vezane za statistička istraživanja kućnog budžeta (HBS), uspješno su završene. Vrijedno je pomenuti, da će po prvi put, u Bosni i Hercegovini postojati pouzdani podaci o prihodima i rashodima domaćinstava u BiH. Javna prezentacija ovoga projekta planirana je za 14 juli.

Istovremeno, počele su pripremne radnje na pregledu situacije za statistička istraživanja radne snage. Odabran je međunarodni koordinator za ovaj projekat, dok su aktivnosti vezane za pripremu metodologija istraživanja, anketa i kalkulacije uzoraka u toku. Pilot projekat, sa predviđenim rezultatima istraživanja koja budu rezultirala iz ovoga projekta, treba da budu okončana u toku oktobra, a najznačajnija istraživanja treba da budu organizovana u aprilu 2006 godine. Kao rezultat ovih istraživanja statistički sistem BiH će po prvi puta biti u poziciji da obezbijedi pouzdane podatke o radnoj snazi BiH.

U toku su dvije zajedničke aktivnosti sa OECD-om i Eurostat-om. Prvi projekat je vezan za stvaranje sistema za procjenu pariteta kupovne moći BiH (PPP), pri čemu se mjeri kolika je kupovna moć KM u odnosu na neku

međunarodno prihvaćenu valutu (obično američki dolar).

PPP koriste se pri međunarodnom poređenju nivoa životnog standarda. Takođe, u toku je i zajednički projekat sa OECD-om i Eurostat-om u cilju rješavanja pitanja statistike "nepokrivene" ekonomije, koja u slučaju BiH ekonomije iznosi preko 30% zvaničnog BDP-a, što je veoma visok postotak.¹

Jedan dio značajne statističke zakonske regulative treba biti usvojen u skoroj budućnosti (Zakon o klasifikaciji ekonomskih djelatnosti BiH – u potpunosti usklađen sa NACE (Klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU) rev1.1., Klasifikacija tipova građevinskih objekata BiH – u potpunost usklađena sa CC (Klasifikacija tipova građevinskih objekata u EU), Metodologija BiH za proizvodnju vanjskotrgovinske statistike, te Metodologija BiH za proizvodnju statistike investicija).

Novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za statistiku BiH usvojen je na Vijeću ministara. Od 45 radnih mjesta koja se predlažu, Agencija za statistiku planira da u toku ove godine popuni 25 radnih mjesta (u poređenju sa preko 100 u svakom entitetskom zavodu).

Nakon usvajanja zakonske regulative, slijedi uspostavljanje nove organizacione strukture i dodjela radnog prostora (Agencija za statistiku BiH zajednički će koristiti prostorije sa Federalnim zavodom za statistiku od jula), a sa Sporazumom o unapređenju rada jedinstvene profesionalne statističke strukture u Bosni i Hercegovini (biće potpisan u narednih nekoliko sedmica) trebalo bi da Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine bude mnogo lakše da void i koordinira statistički sistem Bosne i Hercegovine, obezbjeđujući međunarodno uporedivu i pouzdanu statistiku BiH .

¹ IMF Country Report No. 05/198, Bosnia and Herzegovina Selected Economic Issues, pg. 50, June 2005

KOMUNALNI SEKTOR

Transport

Zakon o željeznicama BiH, za čiju je izradu i parlamentarnu proceduru trebalo dvije godine, konačno je usvojen 30 juna 2005 godine. Zakon o željeznicama dio je šireg procesa transformacije željezničkog sektora i njegovog otvaranja prema stranim i domaćim ulaganjima. Privreda ne može rasti sa željezničkim sistemom koji je u lošem stanju. Firme mogu proizvoditi proizvode, ali ih ne mogu dovesti do tržišta ukoliko nema raspoloživih mobilnih kapaciteta da ih transportuju. Tako ovdje ne govorimo samo o željeznicama već i o cijeloj privredi.

Donošenje ovoga zakona otvara put za pražnjenje sredstava EBRD-a od oko € 150 miliona za nove projekte željeznica.

Energetika

Reforma sektora električne energije

Dvije trenutno najvažnije aktivnost odnose se na institucionalni okvir, odnosno uspostavljanje Prenosne kompanije i Neovisnog operatora sistema, te uvođenje regulatornog režima. Ovo će doprinijeti uspostavljanju racionalizovanog energetskeg sistema zasnovanog na zdravoj regulaciji.

Osnivanje preduzeća za prenos (Prenos) i Nezavisnog operatora sistema (NOS).

Zakoni o osnivanju NOS-a i Prenosa usvojeni su u julu 2004. Od tada, međutim, provedba je sporo uslijedila. U posljednjih nekoliko mjeseci, učinjen je značajan napredak, postavljenjem oba upravna odbora. Generalni direktor NOS-a imenovan je 22 juna. Pošto su već ranije na odboru usvojeni statut i druga dokumenta potrebna za registraciju, pravna registracija NOS-a očekuje se tokom jula.

Postavljenje generalnog direktora Prenosa također se očekuje u julu. Težište je sada na pitanju distribucije imovine, podjeli imovine

između distribucije i prenosa te proizvodnje i prenosa.

Regulatorni okvir

Državni i entitetski regulatori električne energije, uspostavljeni i osobljem u potpunosti popunjeni već od ljeta 2004 godine, prolaze kroz intenzivnu obuku da bi mogli početi ispunjavati svoju ulogu. Napori su uloženi u izradu nekoliko dokumenata koji su usvojeni ili bi trebalo da budu usvojeni do kraja jula 2005 godine:

- Poslovnik o radu
- Pravilnik o javnim raspravama
- Pravilnik o izdavanju dozvola
- Pravilnik o tarifnoj metodologiji

Isto tako i Državna regulatorna komisija (DERC) usvojio je Odluku o načinu utvrđivanja privremenih tarifa za prenos električne energije i rad nezavisnog operatora sistema.

Značajno je da su svi ovi pravilnici izrađeni i usvojeni u sklopu transparentnog procesa, a bili su i na javnoj raspravi. Održane su javne rasprave opšteg tipa, a svaka komisija održala je i određeni broj tehničkih rasprava, na kojima su stručnjaci mogli dati svoje mišljenje.

EKONOMSKA TRANZICIJA

Privatizacija

Jedna uspješna priča iz RS: 1 juna privatizovana je firma Jelšingrad (livnica iz Banjaluke). Vlada RS prodala je 65 posto državnog kapitala za 100,000 KM uz obavezna dodatna ulaganja u iznosu od 10.3 miliona KM u toku naredne tri godine i obavezno upošljavanje preko 350 radnika u toku prve godine.

Osim toga, Direkcija za privatizaciju RS nedavno je zaključila javni poziv na tender za privatizaciju Banjalučke pivare, na koji su se javila dva ponuđača. Nakon prethodnih neuspjelih pokušaja, sada ima pozitivnih znakova da će se privatizacija ovoga puta okončati. Uzimajući u obzir, međutim, prosječnu količinu konzimaciju

piva u BiH, za ovu pivaru postoje dobre mogućnosti za povećanje tržišta, a kroz dolazak svježeg novca moći će da podigne nivo proizvodnje. Interesantno je da je jedan od ova dva ponuđača Sarajevska pivara. Drugi je ponuđač iz Velike Britanije.

Što se tiče političkih aspekata privatizacije, potreba za konsolidacijom agencija za privatizaciju u Federaciji postaje očigledna. Mnoge kantonalne agencije suočavaju se sa finansijskim problemima. Aktivnosti kantonalnih agencija za privatizaciju u Federaciji finansiraju se iz prihoda od prodaje preduzeća u državnom vlasništvu. Pošto su privatizovle mnoga veća preduzeća u svojoj nadležnosti, agencije se trenutno bore sa finansijskim poteškoćama. Što je još značajnije postavlja se i pitanje da li kantonalne agencije mogu ispuniti ključni aspekt svoga mandata --- praćenje i reviziju privatizacijskih ugovora i sporazuma o prodaji. Ti sporazumi se tipično rade na vremenski period od tri godine po završetku transakcije, a mnogim agencijama trenutno nedostaje dovoljno resursa ili dovoljno obučenog osoblja da bi obavili ovaj zadatak. Alternativa bi mogla biti da se konsoliduju neke aktivnosti nekolicine kantonalnih agencija, da bi se udružili resursi. Dodatna obuka možda bi isto tako bila potrebna za pravnike iz kantonalnih agencija i mjerodavnih ministarstava kako bi se poboljšalo njihovo shvatanje zakona koje treba primijeniti i konačno smanjio broj sudskih sporova.

Poslovno okruženje

Registracija preduzeća

Devet mjeseci nakon usvajanja Državnog okvirnog zakona o registraciji preduzeća (29 juli 2004) entiteti su konačno usvojili provedbene zakone. Zakon o registraciji preduzeća FBiH usvojen je na Parlamentu FBiH 30 marta 2005 godine i objavljen u „Službenim novinama FBiH“, br. 27/05 od 4 maja 2005 godine, dok je Zakon o registraciji poslovnih subjekata u RS-u usvojen na Narodnoj skupštini RS-a 6 aprila 2005 godine i objavljen u „Službenom glasniku RS-a“, br. 42/05 od 26 aprila 2005 godine. Zakon o registraciji poslovnih subjekata Distrikta Brčko usvojen je na Skupštini Distrikta Brčko 8 juna

2005 godine i objavljen "Službenom glasilu Distrikta Brčko", br.15/05 od 16.juna 2005.

Novi zakoni o registraciji poslovnih subjekata obezbjeđuju pravni osnov za uvođenje novog, za poslovanje pogodnijeg sistema registracije firmi u Bosni i Hercegovini, i kao takvi predstavljaju značajan novi poticaj za razvoj poslovanja i otvaranja novih radnih mjesta.

Šta će biti dobre strane ovoga novog sistema?

Prvo, procedura registracije, formulari vezani za podnošenje zahtjeva o registraciji i certifikati o registraciji poslovnog subjekta biće jednaki u cijeloj zemlji. Osim toga, primjenjivaće se na sve poslovne subjekte koje u BiH osnuju domaća ili strana fizička i pravna lica.

Drugo, vrijeme potrebno za registraciju poslovnog subjekta biće značajno smanjeno.

Treće, jedinstveni sistem za registraciju/registar poslovnih subjekata biće uspostavljen gdje će se čuvati podaci u svim registrovanim poslovnim subjektima u BiH. Sistem će biti dostupan svim regisracionim sudovima u zemlji.

Četvrto, novi zakoni će omogućiti temeljite provjere, protok informacija među raznim organima vlasti poput carinskih i poreskih organa, opština, statističkih institucija, institucija koje se bave penzijsko invalidskim osiguranjem te mjerodavnih regulatornih tijela.

Ove dobre strane, međutim, u potpunosti ovise o dosljednoj primjeni zakona o registraciji preduzeća. Provedba se planira 60 dana po stupanju ovih zakona na snagu, a odgovornost za ovaj aspekt u potpunosti leži na organima vlasti BiH, entiteta i Distrikta Brčko. Da li će i kada BiH osigurati sistem registracije preduzeća sposoban da privuče strana ulaganja ovisi o njima.

Računovodstvo i revizija

Državni zakon o računovodstvu i reviziji usvojen je na Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine 29 juna 2004 godine ("Službeni glasnik BiH", br.42/04 od 10 septembra 2004

godine). Zakon o računovodstvu i reviziji usvojen je na Parlamentu FBiH 4 maja 2005 godine ("Službene novine FBiH", br. 32/05 od 8 juna 2005 godine). Zakon o računovodstvu i reviziji RS-a usvojen je na sjednici Narodnoj skupštini RS-a 30 juna 2005 godine i trenutno je u procesu objavljivanja.

Usvajanjem novih zakona, BiH je napravila veliki korak unaprijed u reformi sektora računovodstva i revizije. Ovi novi zakoni uvode određeni broj novina koje je za cilj imaju da približe BiH međunarodnoj praksi, te da doprinesu njenim naporima u pravcu *acquis communautaire*.

Konkretno, zakonima se utvrđuju obavezni standardi u računovodstvu i reviziji te profesionalni etički kodeks za cijelu BiH.

Definišu se i jednoobrazni uslovi za sticanje kvalifikacija, te za provođenje obuke, testiranja, certifikacije i licenciranja profesionalnih računovođa i revizora.

Što je jednako značajno, utvrđuje se međusobno priznavanje kvalifikacija, obezbjeđuju nesmetano vršenje revizije u cijeloj BiH, i propisuje osnivanje Državne komisije za računovodstvo i reviziju, koja prati primjenu standarda u računovodstvu i reviziji u BiH.

Od ovih se novina očekuje da stvore sistem koji osigurava nezavisnost, integritet i samo-regulaciju profesije računovođa i revizora, stalno usavršavanje standarda i značajnu mjeru zaštite potrošača. Kao takav, sistem će poboljšati praksu računovodstva i revizije, te revitalizaciju profesije računovođa i revizora u BiH. A to je upravo ono što je i potrebno.

NAJNOVIJE EKONOMSKE INFORMACIJE ZA BiH

Ekonomski pokazatelji u BiH za period januar – juli 2005

Izvori: CBBH, FBiH i RS zavodi za statistiku, Ekonomski odjel OHR-a

Indikator	BiH (CBBH procjena)
GDP nominalni 2003 (Million KM) GDP nominalni 2004 (Million KM) Nominalni porast 2003-2004	12,170 12,980 + 6.24%
Indeks u industrijskoj proizvodnji 05/04 u poređenju sa $\bar{\varnothing}$ 2003 05/04 u poređenju sa 05/03	N/A N/A
Indeks potrošačkih cijena 05/04 u poređenju sa $\bar{\varnothing}$ 2003 05/04 u poređenju sa 12/03 05/04 u poređenju sa 05/03	0.5% (year end 2004)
Prosječna neto plata (u KM)	515
Broj registrovanih nezaposlenih	FBiH 331.639 RS N/A
Broj penzionera Prosječna penzija (u KM)	474,480 205
Uvoz 01/05 - 04/05 (Million KM) Izvoz 01/04 - 08/04 (Million KM) Deficit	3,128,805 1,181,037 (1,947,768)

